

Josep Iglésies convocador d'estels

Eugeni Perea Simón

Durant molts anys la anormalitat d'aquest país ha estat combatida per uns homenots de singular talla. Eren metges o advocats, llecs, monges, fràrots, pagesos, dones de casa, mecànics, estudiants o manobres, no importava el bressol educatiu ni laboral: només era imprescindible una dosi d'amor (que és la inclinació d'una cosa vers el determinat, que deia sant Tomàs). És més, aquest amor podia tenir ingredients heterodoxos: cristià o marxista, agnòstic i ve't a saber què més. Eren arrelats al país —això no cal matisar-ho— i sabedors que no podrien brostar ni florir fins el dia del Sol Naixent. Però anaven teixint, minant la terra d'arrelles petites, microscòpiques, d'un vegetal que al meu poble en diem gram. Anaven teixint, com una Penèlope de pinyó fix, sempre teixint, doncs s'acostava aquella primavera d'**Archibald MacLeish**:

«arriba
ben delicadament entre la neu que es fon,
i escampa
els narcisos, com taques errabundes
de sol damunt aquestes muntanyes hivernals»

D'haver tingut seny, el Gran Constructor de Deserts haguera plegat veles aviat, amb l'explosió del verd minant-li la cripta de la terra (la llarga peça telar color verd muscular).

Aquells homenots llegien poemes (feien avinent la sensibilitat); programaven excursions (obrien camins i talaies); investigaven la història (recopilaven peces d'un puzzle familiar); organitzaven actes diversos (encofraven el país)... Era una força vegetal que anava llepant capes i extractes de terra, deixant prima (un tel de terra) l'últim full de la ceba. Ser de la ceba, en deien.

Així, arribat que fou el Dia de la Pluja Blava tota la trama vegetal de la Penèlope germinà amb urgències d'alba. El Gran Desert fou aviat el Gran Verger (confirmant-se la inutilitat de les esterilitzacions: a l'hivern el succeeix, sempre!, la primavera).

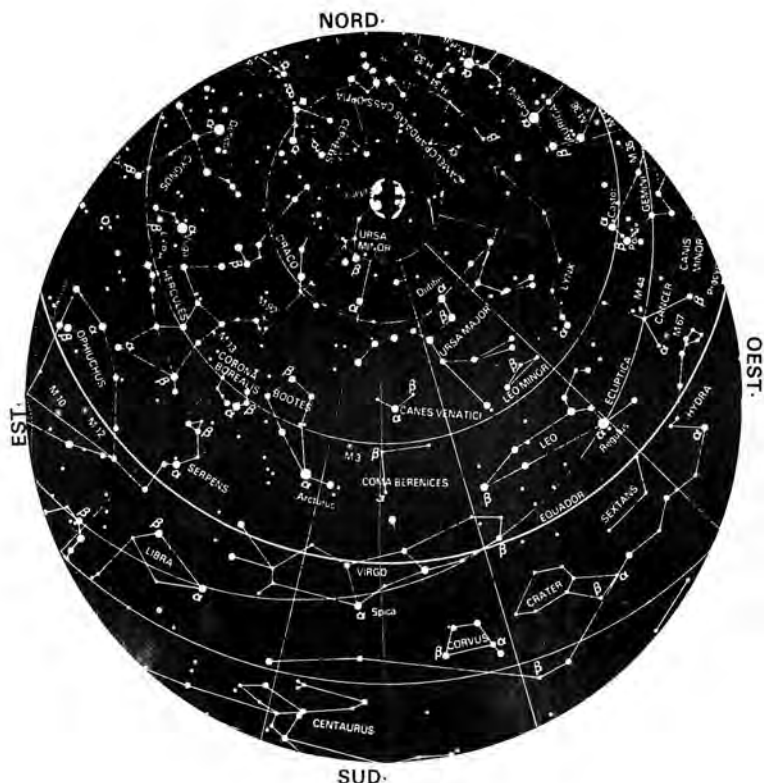
Era un quadriculat d'herba, la més gorda, amb tota la força i l'herència de les bones llavors, destinades a créixer i a fer viable un país de tots, plural i ric en el treball i en l'esforç.

Aquells homenots es deien Ferran, Joan, Antoni, Carme, Tomàs, Josep, Jordi, Teresa, Aurèlia, Ramon, Blai o Rosa. Havien estat els convocadors d'estels i llunes, dels colors de la ratlla de sant Martí, de les rutes i de les bitàcores, de l'aire que mou la rosa dels vents...

Ara un d'aquells homenots ha mort, es deia Josep «**Catedral**» Iglésies, deixant-nos com a herència la seva pròpia vida i un feix d'estels dispersos com un grapat de sal, on són possibles tots els dissenys.

E.P.S.

Josep Iglésies i Fort (Reus, 1902-Barcelona, 1986). Historiador, geògraf i escriptor. Estudià dret i direcció d'indústries tèxtils. L'any 1918 es trasllada a Barcelona, i a l'època de la Generalitat fou secretari de la comissió que establí la divisió comarcal del Principat. Com a investigador de la població ha publicat fogatges i censos de totes les èpoques: el de 1365-70, el del primer segle de la idea moderna de cens, 1857-1950, *La població de Catalunya en la dècada 1950-1960*, *El cens del comte de Floridablanca*, *Estadístiques de població de Catalunya en el primer vicens del segle XVIII*, *El fogatge de 1553*, *Síntesi de la població del Baix Camp a partir del segle XIV*. En geografia i història agrícola es destaquen el seu paper dirigent a la *Geografia de Catalunya* i *La crisi agrària de 1879-1980*, *La fil·loxera a Catalunya*, *Les minves dels cultius i de la població a la comarca del Priorat*. També les estadístiques, biografies i la investigació folklòrica: *Recopilació de dades sísmiques de les terres catalanes entre 1100 i 1906* (en col·laboració), *Eduard Fontserè*, *Relació de fets*, *El guerriller Carrasclet* (de la qual comentem la darrera edició a les pàgines sobre bibliografia local, en aquest número), *La conquesta de Tortosa*, *La reconquesta de les valls de l'Anoia i del Gaià*, *El setge de Tarragona en la guerra*

napoleònica, *Jocs tradicionals de brivalla i de joventut a Rens*, *Pau Vila*. En el camp de l'excursionisme destaquen les seves guies —fetes en col·laboració—, *Les muntanyes de Prades*, *el Montsant i la serra l'Ilena*, *Les valls del Gaià*, *de Foix i de Miralles*. Com a narrador ha publicat *La terra d'en Gallari*, *La guerra d'ossos*, *Siurana*, *Capta de fantasies...*

A la nostra revista «Lo Floc» va publicar: *Els caps de casa de Riudoms l'any 1497* (núm. 63, pps. 4-6, gener de 1985) i *Els caps de família de Riudoms l'any 1515* (núm. 65, pps. 4-6, març de 1985). També féu el pròleg a l'obra d'Eugeni Perea: *La Morera de Montsant i el seu terme municipal*. *Toponímia*.

Entre els anys 1946 i el 1953 a casa seva foren celebrades cent lectures poètiques. Membre de l'Acadèmia de Ciències de Barcelona i del Patronat de la Fundació Salvador Vives i Casajuana.

El Departament d'Història Contemporània de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Tarragona havia proposat a Josep Iglésies com a Doctor Honoris Causa, però no va qual·lar en mancar el suport d'un altre departament de la facultat com és preceptiu en aquest tipus de distinció. Red.